

Sånenyt nr 3 2015

Formandens klumme

af Mette Marie Lungeholt

Så er der allerede gået et år, og en ny bestyrelse er blevet konstitueret efter generalforsamlingen.

Et meget stort og vigtigt emne er den frivillige registrering. Dyreregistrering som vi kender det, lukker som bekendt i løbet af 2016, og derefter er der kun Webdyr+. Der har i 2015 været undersøgt muligheden for, at de danske får kunne bruge et hollandsk registrerings-program (Belexpert). Det er et program, der er udviklet til får, i modsætning til vores nuværende, der er udviklet til malkekøer og så tilpasset lidt til får. Ved de præsentationer jeg har set, har jeg kun fået positive indtryk. Både hvad angår programmets funktioner, brugervenlighed og udviklernes professionalisme. Og at prisen så er væsentligt billigere og mere gennemskuelig, gør det selvfølgelig ikke ringere. Hollænderne opererer med en stk pris pr moderfår på knap 20 kr/år, og væddere og lam er gratis. Det er væsentligt lavere end vores nuværende, som kommer op i nærheden af 100 kr/moderfår/år.

Desværre kan de andre racer ikke blive enige med sig selv om at skifte. Så selv om folk i årevis har brokket sig over Dyreregistreringsmangler, så tør de alligevel ikke gribe chancen, når den er der. Vi har i bestyrelsen besluttet, at vi med såner gerne vil gå forrest og vise, at vi er en forening og race, der vil positiv udvikling og initiativer. Derfor vil vi flytte alle såners registrering til Belexpert, så det er køreklart, når læmmesæsonen starter. Det får betydning for de ca. 20 besætninger,

der pt. er tilmeldt den frivillige registrering, da I skal lære at bruge et nyt program. Hans-Erik og jeg vil gerne hjælpe jer godt i gang, enten vha tlf support eller et fysisk besøg. Og så håber vi at en billigere, og bedre, registrering kan få flere til at være med - til gavn for hele racen.

Og vi regner med, at de andre racer følger trop, når de ser alle de fordele, vi får ud af det.

Der er blevet stiftet 2 nye paraplyorganisationer for fåreavlere.

Den ene "Brancheforeningen Får og Geder" har bla. som formål at nedlægge Fåreafgiftsfonden. Det er vi meget imod i bestyrelsen, og derfor kan vi ikke anbefale vores medlemmer at støtte den forening.

Den anden "Fællesorganisationen Får" optager kun andre foreninger som medlemmer, ikke enkelt personer. Vi i bestyrelsen er enige om, at Såneforeningen er en raceforening, og derfor vil vi ikke tilmelde hele foreningen. Hvis medlemmerne ønsker at være med i Fællesorganisationen Får, så kan dette opnås via medlemsskab af en lokalforening.

Vi er nogle stykker, der her i vinter har prøvet at få garvet skind i Lübeck i stedet for Tranås. Kvaliteten er god, men visse ting er anderledes. Måske var det nemmere for nogle medlemmer at køre til Tyskland med skind fremfor Sverige? Evt. som samkørsel. Mere om det til foråret.

God jul og godt nytår :-)

Besøg på Hjelholt uldspinderi

af Karen Nyholt

Efter årets generalforsamling drog vi til Hjelholt uldspinderi og fik en fremvisning af Henrik Hjelholt. Som navnet antyder, er det en familieejet virksomhed – og hvilken. Min svigerfar ville have grædt af glæde, hvis han havde set Henriks maskinpark. Her er tandhjul, valser, dimser, remme og alt hvad man kan begære, hvis man holder af maskiner.

For os andre var det også en fantastisk oplevelse. Jeg fik sådan lyst til at lave en film om den industrielle revolution, selvom det knapt er mit arbejdsområde.

Men det var ikke kun maskiner, vi fik også en god uldsnak. Først faldt snakken på uldens renhed. Alt for tit får vi for meget snavs med i ulden og det giver bøvl i den fine maskinpark – og så giver det jo også avner i

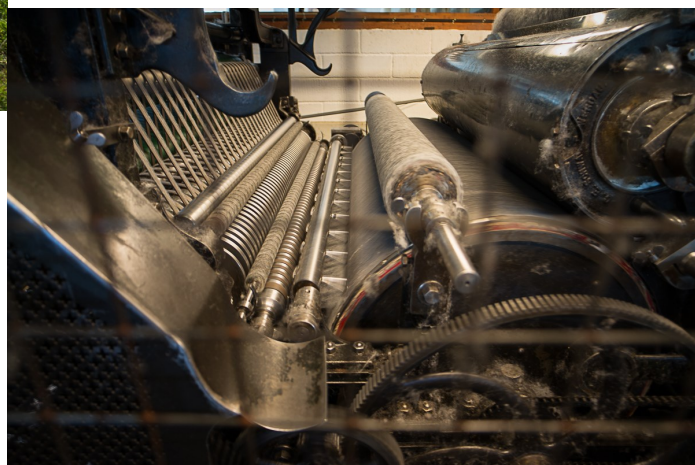
garnet. Jeg lovede mig selv, at fremover vil jeg klippe lammene om sommeren, når jeg skal have lavet garn.

Så faldt snakken på farver- og nej såneuld er ikke bare sort. Flere folk havde medbragt deres uld og sorteret det i lyse og mørke nuancer. Her er basis for nogle fantastisk smukke nuancer, så fremover kan sånetrøjer også blive med norsk mønster.

Dagen sluttede med noget som fuldt ud kan hamle op med fænomenet ”sort sol”. Med Storebælt som baggrund og det smukkeste sensommervejr, samlede Henrik og hans 10 år gamle hund på 10 minutter 600 lam, der var spredt ud over et kæmpe område. Det var fuldstændig magisk at stå der og se det smukke syn.

Henrik Hjelholt samler lammene på marken, og en af de fantastiske maskiner på spinderiet

Billederne er taget af Christian Harbou.

Fodring af drægtige får

af Hans-Erik Jensen

Korrekt fodring er naturligvis vigtigt hele året, men i drægtigheden er det særligt vigtigt, at have styr på fodringen. Dels for at fåret kan have en problemfri drægtighed og undgå foderrelaterede sygdomme, og dels for at fostrene kan få den bedste udvikling frem til læmning.

Når man ser på foderplaner for Såne får, skal man huske deres foderbehov er 20% mindre end standard foderplan for får. Det er således nemt at komme til at fodre for kraftigt, så fårene bliver for fede.

Man opdeler normalt drægtigheden i tre dele. Første del er fra vædderen sættes til fårene og til han tages fra igen ca. 40 dage senere. Anden del, midt drægtigheden, er fra vædderen tages fra og indtil 6 uger før læmning, hvor tredje del, høj drægtigheden, begynder.

Første tredjedel af drægtigheden

I starten af drægtigheden, har de befrugtede æg endnu ikke sat sig fast i livmoderen. Fårene må ikke stresses i denne periode, de må selvfølgelig ikke klippes, få ormekur eller ordnet klo-ve.

Sånernes foderbehov i denne periode er 0,8 – 1,0 fe(foderenhed)/dag og et proteinbehov på 90 – 150 g fordøjeligt protein/dag.

Anden del af drægtigheden

I denne periode kan fårene fodres på vedligeholdets niveau. Det er vigtigt, at fårene ikke tager på i vægt i denne periode. Hvis de er blevet lidt for fede, gør det ingen skade, hvis de taber sig lidt.

Når det er så vigtigt at holde fårene slanke i denne periode, skyldes det at overfodring vil betyde mindre plads til fostre og vom senere i drægtigheden, da pladsen er optaget af fedt i bughulen. Vi skal huske på, at fostrene vokser med to tredjedele af deres vægt i den sidste tredjedel af drægtigheden.

Fede får har sværere ved at læmme end får i passende huld.

Sånernes foderbehov i denne periode er 0,6 – 0,7 fe/ dag og et proteinbehov på 50 – 85 g fordøjeligt protein/ dag.

Tredje del af drægtigheden

Er nok den vigtigste periode i drægtigheden, og der skal vises stor omhu med fodringen.

Fårets bughule har stort set samme volumen året rundt, og skal uden for drægtigheden blot rumme vommen. Hos det højdrægtige får fylder fostrene meget og dermed bliver der mindre plads til vommen. Det er derfor vigtigt, at de fodermidler der bruges er af høj kvalitet og indeholder alle de næringsstoffer får og fostre har brug for, og samtidig fylder så lidt som muligt i vommen, så fåret kan æde foder nok til at opfylde sit eget og fostrenes behov.

Det vil være en stor fordel, hvis fårene kan deles op i hold, efter hvor mange lam de er drægtige med. Så vil der være mulighed for at lave en foderplan for hvert hold, så alle får fodres optimalt.

Sånernes foderbehov i denne periode:

Får med 1 lam 0,7 – 0,8 fe/dag og 80 – 120 g fordøjeligt protein/dag.

Får med 2 lam 1,0 – 1,1 fe/dag og 110 – 170 g fordøjeligt protein/dag.

Får med 3 lam 1,1 – 1,2 fe/dag og 135 – 180 g fordøjeligt protein/dag.

Det er en selvfølge, at fårene har adgang til mineraler året rundt.

Det vil kræve en drægtighedsscanning at vide hvor mange lam et får er drægtig med. Så vidt jeg ved, er der kun en person der foretager scanning, Carl Williams, som er bosat på New Zealand, men kommer til Skandinavien og scanner får hvert år. Hvis man er interesseret i at få scannet sine får, har Carl en kontaktperson i Danmark, Annette Fredslund, som kan kontaktes på mail faarscan@hotmail.com

Til sidst skal jeg lige knytte et par bemærkninger til tiden efter lækning.

Her er det vigtigt, at det diegivende får har adgang til rigelige mængder af velegnet foder. Fårets foderbehov fordobles efter lækning, så hvis fårene sættes på græs efter lækning, men græsset ikke har den fornødne kvalitet eller mængde, kan det være nødvendigt med et tilskud af kraftfoder for at opretholde mælkeydelsen.

Hvis et får først er gået ned i mælkeydelse, kan det være meget svært at få ydelsen op igen, og det går ud over lammenes tilvækst.

Hvis der skulle være medlemmer, der ønsker hjælp til at lave en foderplan, kan de henvende sig til Såneforeningen på formand@saane.dk eller webmaster@saane.dk

Årets gang—Sånefår i Jylland

af Jytte N. Madsen

Året 2015 er snart gået – hurtigt, som tiden altid gør, når man har mange dyr og interesser og gennem disse kender mange dejlige mennesker.

Læmmesæsonen i år startede d. 8. april og begyndte lidt halvskidt. Først et hold levende trillinger og så et hold døde tvillinger. Det er næsten altid lige i starten af læmmesæsonen problemerne kommer, siger vores erfaring. Dette får havde gjort tegn til at læmningen var startet over nogle timer, uden at der skete noget. Fra tidligere år har vi lært at tage den lidt med ro og ikke forcere noget, men lade fåret selv få god gang i fødslen, inden vi evt. hjælper. Her skete der imidlertid ingenting. Da vi besluttede at mærke efter, var det desværre to fuldbårne men døde lam vi fandt. Og så er der bagefter den sædvanlige overvejelse – døde de fordi fødslen trak ud eller trak fødslen ud, fordi lammene var døde? Hønen og ægget om igen!

To dage senere læmmede fire får. Ét hold tvillinger, ét hold trillinger og ét hold firlinger, som alle kom til verden uden problemer. Og så igen et får i læmning, uden at der skete noget. Erfaringen fra to dage tidligere fik os til ret hurtigt at lave et tjek. Og med en hånd i fåret mødte et sandt virvar af ben mig. Så er det at man skal tage det roligt og være helt sikker, før man begynder at hale noget ud. Efter at have sikret mig, at de to bagben, som jeg havde fat i, tilhørte samme lam, kom første lam ud i live. Hånden ind

igen og samme kaos af ben. Så efter at have mærket grundigt efter, blev et dødt lam trukket ud og derefter endnu et levende. Det var efterfølgende klart, at det var det døde lam, der havde lavet al ravagen. Den sad simpelthen med alle fire ben oppe i fødselsvejen, sammen med bagbenene fra det første lam. Det er altid et held, når man kan trække døde lam ud baglæns. Hoved og hals er svære at styre på et lam uden tonus, medmindre man kan få en fødselsslynge om nakken.

Herfra gik det godt og stort set uproblematisk med læmningerne. 26.april fik det sidst får to lam og det blev til 53 levende og tre dødfødte på de 26 drægtige får. Læmmevæddemålet, som tidligere beskrevet, blev altså vundet af højst gættende, der havde satset på 53.

Det er første gang i år, vi har fået levende firlinger. De fire, to ret små gimmerlam og to større vædderlam, blev opkaldt efter nogle af Jyttes arbejdskammerater og det gav sommeren igennem anledning til mange muntre samtaler og sammenligninger! Lammene blev hjulpet med flaske en tid. De første dage var det, som det oftest er, de to største, der havde brug for hjælp. De to små var hurtigere til at smutte fra side til side og snupe en patte. Efterhånden blev det de to gimmere, der fik flaske et par gange om dagen, til de var kommet på græs i begyndelsen af maj. Herefter klarede fåret selv alle fire. Dog holdt vi hende og fårene med trillinger for sig selv først på sommeren og

supplerede dem med kraftfoder. Fem får med i alt 16 lam, det var et dejligt syn.

Firlingerne håber vi kan fortsætte i avlen. Det ene vædderlam, Torben er i fuld gang med sin avls karriere her i efteråret. Han

blev valgt frem for den anden, Helge udelukkende fordi han er mere sort i pelsen. Det sorte kan vi med tiden få svært ved at fastholde i racen.

Ang. navne, så fik vore får jo det de første år. Ad åre er det kun vædderne og særlige får og lam, der bliver navngivet. Indkøbte væddere, der ikke leveres med navn, får, ligesom vore orner, navn efter den vi har købt dem af. Så er det dejlig nemt at huske, hvor de kommer fra - og det skal naturligvis opfattes som et kompliment til sælger! Vi er også bekendt med, at vi selv har givet navn til dyr vi har solgt – får som orner!

Vi har en kollega i Norge, der også er fåre-avler og har fårene på sæteren i sommermånederne. Vi har en fælles bekendt, der hedder Hilda. Så det er fantastisk hyggeligt, når man en sommerdag kører op på sæteren og pludselig bliver oplyst om, at "der går Hilda"! Man kigger sig omkring og får øje på et skønt får med to lam.

Da vi købte Sånefårene i sin tid, var der et dejligt lille gimmerlam i flokken. Hun havde

nr. 38, så hun gik i alle årene under navnet A38 og alle hendes lam fik mejerigtige navne. Hun blev ikke holdt til det første år og året efter, blev hun ikke drægtig. Så da hun, som to et halvt års, blev sat til vædder, var det med beskeden, at nu var det sidste chance. Året efter var hun heldigvis voldsomt tyk og da hun læmmede, hjalp vi først ét fem kg's vædderlam ud og hurtigt et vædderlam mere af ca. samme størrelse. Derefter var hun så slunken, at man kunne føre hænderne sammen under rygraden på hende. Der blev holdt øje med, at de to lam kom til patten og fik noget råmælk af hendes store yver. Hun fik selv noget velfortjent foder. Tre timer senere var forundringen derfor stor, da der igen stak et par klove ud. Men den var god nok...endnu et stort vædderlam kom til verden. 15 kg lam havde hun leveret! De fik så navnene Kvark, Creme Fraiche og den sidste var naturligvis Valle. Alle tre blev avlsvæddere og søde, rare Valle havde vi selv i flere år. Derefter fik hun lam hvert år yderligere syv gange og det blev til i alt 17 lam, inden hun gik på pension som 11 årig. Endnu engang lavede hun nummeret med to store lam, så vi ikke havde nogen ide om, at der kunne være flere og så, tre timer senere, endnu ét. Det næstsidste år hun fik lam, var der kun et vædderlam og det var så stort, at det nær havde kostet hende livet. Han fik det modificerede mælkeprodukt navn "Mini-Martin". A38 blev 12 år.

Man skal aldrig undervurdere salgsværdien i et godt navn, en sjov farve eller et andet charmerende kendetegn på et godt dyr. F.eks. var vores datters New Forest føl, som hun havde kald Tina Turner, hurtigt solgt. Og i år solgte vi Shetlænderføllet Snickers - fordi den havde aftegn som købers Beltet Galloway kører!

Hvad Sånefårene angår, har der i årets løb været særlig god afsætning på dyr til små ny-startede besætninger og besøgslandbrug. Det er rigtig dejligt, at racen bliver udbredt og kendt for sine mange gode egenskaber. Det er både farve, størrelse, livskraft, tilvækst, kødkvalitet og temperament, som er attraktive egenskaber i forhold til andre racer.

Til slut vil vi gerne sige tak, fordi vi måtte berette om vore dyr i almindelighed og Sånefårene i særdeleshed. I ønskes alle en rigtig glædelig jul og et godt Såne-nytår. Og pas så på her i december, at der ikke går Jer som det gik A38 engang. Hun fik en kæp i øret! 10 cm lang og lige gennem øremærkehullet. Uden at lave skade, men den måtte klippes midt over for at komme derfra igen.

Mange hilsner fra
de 2-2 benede og
de mange 4-benede
på Horsemosen

Produktionsmål

af Avlsudvalget

Avlsudvalget fastsatte i 2014 nogle avlsmål for produktionen. De var meget inspireret af tidligere mål i foreningens historie. I næste blad præsenteres eksteriør målet.

- Fåret bør kunne læmme selv og ubesværet
- Fåret bør kunne læmme og selv passe 2 lam fra 2. til 8. leveår
- Tvillinger skal kunne opnå 60 dages vægt på 25 kg pr lam og 120 dages vægt på 45 kg pr lam.
- Fåret skal have et stærkt moderinstinkt og lammene skal have pattet inden for en time efter læmning
- Vædderen skal have stor bedækningslyst, have store velhængte testikler og stenene skal være lige store.
- Såner skal have god appetit og kunne omsætte store mængder grovfoder.
- Såner skal være rolige, nemme at hegne og have flokinstinkt.
- Avlsdyr tilstræbes at have indextal på over 100
- Avlsdyr bør ikke have bipatter, horn eller ansatser til horn.

Vithard Villumsen, den danske strikkeprins

af Anette Fjordvang

I oktober måned inviterede Otterup Bibliotek endnu en gang til en kreativ strikke- og hækledag med en designer. I år havde vi fornøjelsen af at møde og høre Vithard Villumsen.

Vithard er blandt andet kendt fra Den Store Strikkedyst, hvor han var dommer sammen med Christel Seyfarth. Vithard eksperimenterer meget med materialer og faconer, samtidig er han meget tro mod den nordiske striketradition og traditionen for at gentagelse af et mønster. Så hans strik er på en gang provokerende, grænsesøgende og meget traditionelt.

Vithard fortalte om nordisk striks udvikling gennem tiden og om de forskellige nordiske

landes særpræg. Det var enormt spændende. Jeg vidste for eksempel ikke, at den klassiske islandske sweater ikke var særlig gammel og at den var designet af en svensker, som var inspireret af perlekraverne fra de grønlandske nationaldragter.

Jeg fik igen lov til at lave en såne-stand med garn, strik, plaider, skind. I år havde jeg som noget ekstra taget et par får med, som stod i bibliotekets gårdhave. De var et stort trækplaster for både børn og voksne. Vithard var meget imponeret over deres uld, men jeg havde også taget et særligt pragteksemplar på et godt uldfår med. Jeg har lovet at sende ham en særlig lækker såne-ham, som han vil prøve at håndspinde af.

Produktionseffektivitet

af Mette Marie Lungholt

Jeg har en god ven (Doddi) på Island, der også er fåreavler. Han går meget op i at avle, og stiler efter at lave og have de bedste får. For ham er de bedste får dem:

- der læmmer uden problemer
- passer sine lam
- får mange lam (2 eller 3)
- malker godt så lammene bliver store til slagt
- giver lam med størst mulig kødandel i forhold til fedtandel.

Se det er jo alt sammen noget jeg som såneavler fint kan tilslutte mig. Han har også andre udvælgelses kriterier, som ikke er så relevante for os i Danmark, og det er bla. at han helst vil avle videre på de får der fore-

trækker at sommergræsse i et bestemt område på fjeldet, som er nemmere at samle dem hjem fra end andre områder om efteråret.

Doddi driver et landbrug, ved siden af hans arbejde som lærer, som skal give overskud, for at familien kan overleve, hvor de bor. Det betyder, at fårene ud over at være til stor glæde for ham, også skal bidrage til bundlinien. Han har et mål for, hvor godt det går i hans besætning, og som gør at han kan sammenligne hans drift med de andre bønder i området. Det er ”**kg-kød-pr-vinterfodret-moderfår**”. Det tal bliver regnet ud på basis af slagtevægten på slagtelammene, og levende vægt på avlslam, og så bliver det offentligt gjort for alle besætninger, der er med i registreringen.

Så hvert år skriver Doddi til mig og spørger hvordan mit resultat på fårene har været, hvor mange ”kg-kød-pr-vinterfodret-moderfår” har jeg haft. Hver gang må jeg svare lidt svævende, for jeg har jo ikke sådan et tal.

Jeg har puslet med, om jeg kunne regne det ud selv. Problemet når man sammeligner Danmark med Island, er den store valgfrihed og variation i alderen ved slagtning. På Island fødes stort set alle lam i maj, og de slagtes i november, når de kommer ned fra fjeldet, da ingen har plads til overvintrende lam i stort tal. I Danmark slagter nogle deres lam unge, mens andre lader dem blive forholdsvis meget ældre.

Så med inspiration fra Doddi og Island har jeg fundet på et tal, der er sammenligneligt under danske forhold:

Produktionseffektivitet

Den udregnes således

summen af 4 mdr vægt for alle lam
antal hundyr i besætningen ved løbning

Det er et smart tal, som hjælper til at se om man får det bedste ud af sine får. Det kost-

er næsten det samme at fodre et får en vinter uanset om hun går tom, eller læmmer med 1, 2 eller 3 lam. Men man får bestemt ikke det samme ud i sidste ende. Og det her er noget, man selv kan gøre noget ved, i stedet for at beklage sig over dyre gebyrer til myndighederne.

Jeg vil godt lægge ud med at offentliggøre mine egne tal, som bestemt kan blive bedre, nu jeg har fokus på det :-)

Jeg har samlet tallene for de sidste 4 år:

2012: 63,5 kg

2013: 41,2 kg

2014: 53,2 kg

2015: 47,7 kg

De dårligste år for mig er dem, hvor der har været mange tomme gimmere – det koster at fodre dem et ekstra år, før de producerer noget.

Jeg vil gerne regne tallene ud for medlemmer der er interesserede, men det kræver, at I har 4 mdr vejet. Og til inspiration, så har jeg set tal fra en anden besætning, hvor resultatet er over 70 kg...

Billedet er taget af Christian Harbou

Kursus for små og store fåreavlere

af Anette Fjordvang

Et intensiv 24 timers kursus med relevans for både små og store fåreavlere, arrangeret af Sydvestjyske Fåreavlere i samarbejde med Fynske Fåreavlere

Jeg er en glad amatør fåreavler med en lille flok sånefår. En dag skrev Jytte Madsen, som også har såner, og spurgte, om jeg ikke ville med på kursus. Det lød spændende og jeg kunne helt sikkert lære noget mere om at holde får. Jeg kunne også mødes med nogle andre såneavlere og få snakket lidt om vores race samt udveksle erfaringer samt oplevelser med en masse andre fåreavlere.

Kurset var spændende, men jeg er glad for,

at jeg havde anskaffet mig får, inden jeg tog afsted. Ellers havde jeg da aldrig turde kaste mig ud i en hobby med så mange regler, paragraffer og muligheder for at gøre noget forkert. Jeg synes, at det er mere svært at sætte sig ind i alle reglerne omkring det at have dyr og at registrere dyrene, end det er at passe dyrene.

Johnny Jørgensen fra AMU syd belærte os om reglerne for, hvornår vi skal have et transportkursus, et kompetencebevis, en autorisation, et godkendt køretøj og et transportdokument. Derudover oplyste han os om, at bødetaksterne kan løbe op i 7000 kr. for hvert manglende stykke papir! Des-

uden kan der i øvrigt straffes for manglende strøelse, pladsmangel, vand ved lang transport og andre mangler. Temmelig skræmmende, så manden ER blevet tilmeldt et transportkursus. Fremover skal manden være ansvarlig for alt i forbindelse med transport af mine får. Jeg skal nemlig også have et transportkursus som ledsager på et køretøj, der transporterer får eller geder (eller andre hvirveldyr), hvis jeg hjælper med at læsse dem på eller af traileren eller giver dem vand undervejs.

Lone Landmand fortalte om hendes liv på landet sammen med Søren. Hun fortalte om nogle af de valg, de havde truffet for at kunne leve sammen som par uden at være afhængig af faste jobs. De levede af, hvad de selv kunne lave og dyrke hjemme. Hun fortalte om deres ungarske uldgrise, muf-lonfår, deres mange hunde, kaniner og katte. Hun forklarede om mange af de projekter, de havde i støbeskeen. De havde bl.a. plantet 1000 vinstokke og eksperimenteret med at lave champagne. Lone mente, at de seneste års klimaforandringer til dels var skyld i, at deres røde vindruer ikke længere nåede at modne hen over sommeren. Af samme grund forspirede de nu mange af deres grøntsager, først i soveværelset og senere i drivhuset, inden de plantede dem ud. Ellers nåede mange af deres grøntsager ikke at blive store nok hen over sommeren.

Randi Worm gennemgik reglerne indenfor medicinforbrug og kontrol samt hvad vi må med og uden et medicinbehandlingskursus. Jeg kan kun anbefale, at flere avlere får kur-

set, pengene er hurtigt tjent ind i besparelser på dyrlægeregninger. Med kurset må man efterbehandle egne dyr i op til 5 dage med smertestillende, antibiotika, vaccinere og give ormekur, når diagnosen er stillet af en dyrlæge. Vi fik også gennemgået, hvordan vi skal føre et medicinregnskab. Og med et fantastisk flot sæbeøjeblik var Randi et godt eksempel på, af vi skal tænke på vores egen sikkerhed, når vi håndterer vores dyr.

Vi fik gennemgået, hvilke muligheder kommunerne ser i afgræsning af naturarealer, og hvilke muligheder vi har for at få tilskud til afgræsning, hegning m.v.. Vi fik forklaret, hvordan vi laver vores egen markplan, gødningsplan og EU- ansøgninger. Vi fik at vide, hvad vi skal være opmærksomme på ved ombygning og hvornår nybyggeri kræver en miljøgodkendelse.

Embedsdyrlæge Marianne Wøhlk fortalte, hvordan et dyrevelfærds kontrolbesøg gennemføres og hvad vi skal have styr på. Hun fortalte, at der konstateres flest fejl med manglende besætningsliste.

Tusind tak til de Sydvestjyske Fåreavlere, som arrangerede dette spændende kursus. Jeg kan kun anbefale andre at deltage næste gang. Jeg er blevet meget klogere på, hvilke regler og paragraffer, jeg skal overholde som fåreavler. Men jeg fik lige så stort et udbytte af det hyggelige sociale samvær på tværs af racer, besætningsstørrelser og landsdele.

Ejgil Andersen sammenfattede essensen af kurset i denne lille sang:

Melodi: Fy fy skamme (let forkortet)

Må vi køre rundt med fårene?
Må vi gi' dem ormekure?
Må vi gemme medicinen
Uden tilsynet bliver sure?

*Næ næ næ næ næ det må vi ikke,
fy fy skamme skamme fy fy ah ah
slemme slemme fy fy næ næ nix nix
slut forbudt - men hva må vi så?*

Må vi bruge konsulenter?
Må vi ta' på dyre kurser?
Må vi spørge pænt om lov?
Og betale store bøder?

*Ja ja ja ja ja det må vi gerne
næ ikke fint fint ja ja meget det blir
stort stort klap klap fint fint flot flot
det var godt - nå det må vi godt.*

Fotokonkurrencen

Vinderen af fotokonkurrencen blev Lisa Zimmermann med billedet på forsiden, som vi synes fortæller en meget rammende historie om hvordan livet som et lille lam leves i nuet.

Billeder taget af
Vibeke Bille
Rasmussen

Foreningen har fået trykt et antal foldere om sånen, som kan bruges på markeder, skuer og lignende. De kan bestilles hos formanden. Den ligger også som pdf-fil på hjemmesiden, så man selv kan printe den ud.

Formandens beretning 2015

af Mette Marie Lungeholt

Mit første år som formand har været fuldt af får, på alle måder. I bestyrelsen har vi arbejdet ihærdigt på mange punkter og vi har i årets løb holdt 6 møder.

Vi har på møderne været mere strukturerede end tidligere med på forhånd at beslutte det kommende Sånenyts indhold, og i den forbindelse skal Anette have tak for sine gode referater. Dette har gjort at bladet generelt er blevet tykkere og med flere artikler af ”nye” forfattere, tak til alle dem. Husk at jeg meget gerne modtager bidrag i form af billeder, artikler, kritik og kommentarer – og husk at I kan få bladet tilsendt på mail som pdf-fil, enten alene eller som supplement til det trykte blad.

Vi har haft fornøjelsen af Jytte Madsen fra Skive som skribent i Årets gang. Hun skriver også i det næste blad, og fra nytår overgår stafetten til Susie Riis. Susie har valgt at træde ud af bestyrelsen, og vi takker for hendes indsats til nu, og Karen for at træde til fra sin suppleant post. Vi er glade for at

Susie vil skrive til bladet i 2016. Fremover vil skribenten til Årets gang skifte ved nytår, så det ikke falder sammen med tiltrædelse og konstituering af en ny bestyrelse efter generalforsamling.

I foråret flyttede vi vores hjemmeside til et andet webhotel, som har mindre service og support, men som derfor også er væsentligt billigere end det hidtil. I den forbindelse valgte vi også at skifte fra programmering i Joomla til en standardskabelon i WordPress, for at fremtidssikre vedligeholdelsen af hjemmesiden. WordPress er nemt at lære for alle, så vi er nu ikke afhængige af at have en webmaster eller et bestyrelsesmedlem med kendskab til programmering. Og som endnu en sikring af hjemmesiden har vi besluttet at der altid skal være minimum 2 bestyrelses medlemmer som har kendskab til hjemmesidens login og password. Hans-Erik har til vores glæde påtaget sig opgaven som webmaster, men jeg ved at han meget gerne modtager input.

Billede fra rundvisning på Hjelholt, taget af Christian Harbou

På hjemmesiden har vi besluttet at offentliggøre alle møde-referater samt tidligere nr af Sånenyt bladet, for netop at vise os som en interessant forening for potentielle nye medlemmer. Et andet tiltag i forbindelse med den nye hjemmeside, er oprettelsen af en nyhedsbrev tjeneste. Vi har efterhånden fået indsamlet mailadresser på alle eksisterende medlemmer, så når I indmelder ny medlemmer, vil vi meget gerne hvis I udover navn, adresse, tlf, CHR nr kan supplere med deres mailadresse. Så sørger vi for at de automatisk bliver tilmeldt nyhedsbrevet, som naturligvis er frivilligt og kan afmeldes, men vi gør vores bedste for ikke at spamme og kun sende relevante ting. Mail-adressen bruger vi også til at byde dem velkommen i foreningen ved at sende en velkomst hilsen, hvor der er vedhæftet de 2 nyeste Sånenyt i pdf-fil og den senest opdaterede medlemsliste.

I det hele taget må gratist-begrebet siges at være en succes. Vi har haft medlems fremgang siden det startede, og har nu rundet over 80 medlemmer, der er flot fordelt geografisk – vi kan med rette kalde os en landsdækkende forening nu. Selvfølgelig er det ikke alle, der fortsætter, men en pæn del gør. Og vi har i bestyrelsen arbejdet meget med at gøre foreningen attraktiv, bl.a. med interessante blade, en hjemmeside med faglig information og hjælp til nye avlere og medlemmer.

Vi holdt i foråret et medlemsarrangement hos David Wootton vedr. læmninger og med

Inga Stamphøj som underviser. Det var selvfølgelig på et svært tidspunkt hvor vores medlemmer selv har travlt med læmninger, men alligevel havde hele 18 valgt at møde op på Lolland. Det var en god dag.

Der har været uro på den nationale fårefront det seneste år. Dansk Fåreavl forventes ikke at overleve til næste år, og det har sat gang i en bølge af strukturplaner. Danske Lamme-producenter og nogle gotlænderfolk lagde ud med et forslag til en hel ny brancheforening. Dernæst fulgte Dansk Fåreavl med et forslag til en ny struktur. De havde først forsøgt at samarbejde med Fynske Fåreavlere og Sydvestjyske Fåreavlere, men de kunne ikke blive enige. Så til sidst kom de 2 sidstnævnte med et ændringsforslag.

Vi i bestyrelsen har diskuteret de forskellige udspil, men mener generelt at det er noget rod der ikke er fælles fodslag. Så vi afventer hvad der sker den næste tid, før vi vil anbefale vores medlemmer noget.

På trods af uroen i Dansk Fåreavl har deres Avlsudvalg været aktive i kontakten med et hollandsk firma der tilbyder et andet registrerings-program til får end det nuværende Dyreregistrering/Webdyr. Senest har jeg deltaget i et informations møde i august, hvor jeg gav opbakning fra foreningen til et skifte. Programmet er beregnet til får og vurderes efter det præsenterede at være både bedre billigere end vores nuværende. Der vil naturligvis være nogle ting man skal vænne sig til foregår anderledes, men vi tror på at det kan

blive godt.

Et andet område med uro var klovsyge programmet. Landsskuet valgte i 2015 **ikke** at følge Dansk Fåreavls Sundhedsudvalgs anbefaling med årlige klovsyge-test. De valgte i stedet at 3-årige test for både får og geder var nok, sammen med en ejer-erklæring. De fleste lokal skuer ændrede derefter på deres krav så de fulgte Landsskuets. Undtagen Roskilde der fastholdt årlige test, men kun for fårene. Dermed var der pludselig ingen skuer, der fulgte det program, vi i bestyrelsen tidligere havde meddelt, vi støttede. Hele den rodede situation endte med, at vi besluttede at suspendere dyrskue-tilskuddet i 2015. Det var ikke en nem beslutning, da vi stadig mener, at deltagelsen i skuer er vigtig for racens promovering. Men i den daværende situation følte vi at det var det mest rigtige. Vi forventer dog at genoptage tilskuddet igen i 2016 med et max på 2 dyr/udstiller, og vi vil gerne takke de medlemmer der alligevel valgte at udstille i år.

I 2016 har foreningen 25 års jubilæum. Vi planlægger i den forbindelse at udgive et jubilæums skrift, men modtager også meget gerne andre ideer til hvordan det kan fejres.

Vi fik i 2015 produceret de første prototyper på noget forenings tøj med logo på, som beskrevet i det sidste blad. Foreningen har betalt grundprisen for opsætningen af trykket, men medlemmerne betaler selv for det enkelte stykke tøj og påstrygningen.

Vi forsøgte os med en foto-konkurrence, bla. også for at få nogle gode billeder til hjemmesiden og bladet. Desværre var der ikke så stor interesse for at deltage som vi havde håbet. Men vi har valgt dette billede af Lisa Zimmermann som vinder. Vi synes det meget godt rammer ind hvordan livet som et livligt lam er. Man falder i søvn, midt i legen. Lisa vinder en flaske vin, og et års medlemskab af foreningen. Tillykke til hende.

På bestyrelsens vegne vil vi gerne sige Susie tak for hendes indsats i bestyrelsen, og for at være den der oprindelig startede foreningens hjemmeside.

Vi vil også gerne sige en særlig tak til Allan, der har været kasserer i bestyrelsen siden 1993 og dermed har 22 års jubilæum i år. Han har været, og er stadig et fantastisk aktiv for foreningen, og vi håber han fortsætter lige så mange år endnu.

Hele referatet fra generalforsamlingen kan læses på foreningens hjemmeside

Annoncer

Avlsvædder(lam) købes/bestilles til 2016

Ufravigelige krav: M3, tvilling, ingen bipatter, kendt afstamning med 0% suffolk.

Foretrækker: En 100,00% ren såne stambogsført i Den Frivillige Registrering og fra klovsygefritestet besætning.

Lad os høre hvad I har/forventer at få, så vi kan tjekke de familiemæssige relationer til vores dyr.

Sælges: Nogle få ilæmmede gimmere fra 2014 Indeks 105-110. Er vacc. mod bløde nyrer. Desuden sælges avlsgimmere fra i år. Tvillinger, ingen bipatter efter supermødre og Olsen (chr:7506800256) eller Hannibal (chr.10787000266).

Morten & Susie Riis

www.blanshoved.dk

54763060—40292959

susie@blanshoved.dk

Avlsgimmere og –vædderlam sælges

Født april 2015 efter 75068-00254 ”Frem” (Indeks 110) og af god afstamning på modersiden.

M3

Frivillig registrering

Klovsygeattest

Henvendelse :

Per Alkestrup (Nordsjælland)

48394902 / pak@fdm.dk

Christian Harbou der har taget billederne på Hjelholt, tager også gerne billeder for andre, hvis I mangler gode præsentations billeder af jeres gård og produktion.

christian.harbou@gmail.com

Husk at blad-redaktøren modtager meget gerne medlem-mernes billeder og evt. indlæg på formand@saane.dk

Bestyrelsen

Mette Marie Lungholt
Formand/Såne nyt/avlsudvalg
Tlf. 22 42 63 52 e-mail: spjaette@gmail.com

Anette Fjordvang
Næstformand/Sekretær
Tlf. 21 67 17 81 e-mail: anettefjordvang@gmail.com

Allan Christensen
Kasserer
Tlf. 40 15 31 80 e-mail: acstavnsholt@gmail.com

Hans-Erik Jensen
Webmaster/avlsudvalg
Tlf. 50 46 31 02 e-mail: hejensen48@gmail.com

Vibeke Bille Rasmussen
Suppl. Avlsudvalg
Tlf. 50 57 68 03 e-mail: vibekebille@gmail.com

Karen Nyholt
Suppleant
Tlf. 62 27 25 19 e-mail: karen@nyholt.dk

Avlsudvalg

Mette Marie Lungholt tlf. 22 42 63 52 e-mail: spjaette@gmail.com
Hans-Erik Jensen tlf. 50 46 31 02 e-mail: hejensen48@gmail.com
Susie Riis tlf. 54 76 30 60 e-mail: susie@blanshoved.dk
Suppleant Vibeke Bille Rasmussen tlf. 50 57 68 03 e-mail: vibekebille@gmail.com

Deadline Sånenyt 2016

Nr 1: 15. marts 2016